

«Διαβάζω μια εικόνα...»: Ο ψηφιακός γραμματισμός στο μάθημα των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

1^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 20, 21 ΜΑΪΟΥ 2017

Γκιούρα Χρυσούλα,
Δασκάλα, 2^ο Δημοτικού
Σχολείου Πεύκων

- Ο ψηφιακός γραμματισμός σχετίζεται με την ικανότητα του ατόμου να χρησιμοποιεί την ψηφιακή τεχνολογία για να προσεγγίζει, διαχειρίζεται, αξιολογεί και δημιουργεί πληροφορίες, ώστε να λειτουργεί στην κοινωνία της γνώσης με τη διττή ενεργοποίηση του χρήστη ως «αναγνώστη-συγγραφέα».

- Το περιεχόμενο των Θρησκευτικών δεν μπορεί να «προσφέρεται» μόνο ως απλή πληροφορία, θα πρέπει να δημιουργεί ευκαιρίες για έρευνα και ανακάλυψη από τους ίδιους τους μαθητές.
- Έναν τέτοιο συνδυασμό (παραδοσιακού και ψηφιακού γραμματισμού) επιχειρεί και η συγκεκριμένη παρουσίαση εμπλέκοντας στο μάθημα των Θρησκευτικών, τον έντεχνο συλλογισμό, την ψηφιακή αφήγηση, τη δημιουργική γραφή και τη δημιουργία εικονικού μουσείου.

Γιατί όμως ψηφιακός γραμματισμός και όχι παραδοσιακός;

- Οι ψηφιακές ιστορίες είναι εγγενώς εύκολο να αναπαραχθούν, να διαμοιραστούν και να δημοσιοποιηθούν.
- Ποικιλία λογισμικών ψηφιακής αφήγησης.
- Ενεργητική και όχι παθητική διαδικασία, ευχάριστη ατμόσφαιρα στην τάξη.
- Η χρήση πολυμέσων μετατρέπει τα κειμενικά είδη και τις εικόνες σε μια πολυδιάστατη εμπειρία και παρέχει ευέλικτο περιβάλλον μάθησης, εφόσον δεν υπάρχει περιορισμός στους αφηγητές και στους ακροατές και όλοι μπορούν να αναπτύξουν δράση και να πάρουν ανατροφοδότηση.
- Δημιουργία ψηφιακών κοινοτήτων μάθησης.

- Με άξονα τις εικόνες των Θεομητορικών εορτών στο πλαίσιο της διδασκαλίας της θεματικής «Η μητέρα του Χριστού» οι μαθητές συνεργάστηκαν για τη δημιουργία ψηφιακών αφηγήσεων δημιουργικής γραφής κατά το σχολικό έτος 2016-2017.
- Το παραγόμενο προϊόν δημοσιεύθηκε στο διαδίκτυο, διαμοιράστηκε και αναπαράχθηκε δημιουργώντας μία ψηφιακή συνεργατική κοινότητα μάθησης.

ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

3 βασικές αρχές

• Συμμετοχή

- Ενεργός εμπλοκή πολλών μαθητών μέσα από μία δραστηριότητα ψηφιακού γραμματισμού με βασικό πυλώνα το μάθημα των θρησκευτικών.

• Συνεργασία

- Η συνεργατικότητα μεταξύ των μαθητών της τάξης.

• Διανομή

- Διανομή παραγόμενου έργου στη σχολική κοινότητα και στην τοπική κοινωνία.

Για τις δραστηριότητες αξιοποιήθηκαν:

- α) το λογισμικό thinglink (<http://www.thinglink.com/>),
- β) το λογισμικό padlet (<http://padlet.com/>),
- γ) το λογισμικό flipsnack (<https://www.flipsnack.com/>),
- δ) το λογισμικό artsteps (<http://www.artsteps.com/>).

Η φιλοσοφία των δραστηριοτήτων στηρίζεται στα projects «Artful Thinking και Visible Thinking», που αναπτύχθηκαν υπό την αιγίδα του Project Zero του Πανεπιστημίου του Harvard. (<http://www.pz.harvard.edu/tc/>).

Γνωρίζω τις βυζαντινές εικόνες

Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού

Εικόνες της Παναγίας

Παναγία Γαλακτοτροφούσα

Ποια πρόσωπα απεικονίζονται στην εικόνα;

Τι κάνει ο Χριστός;

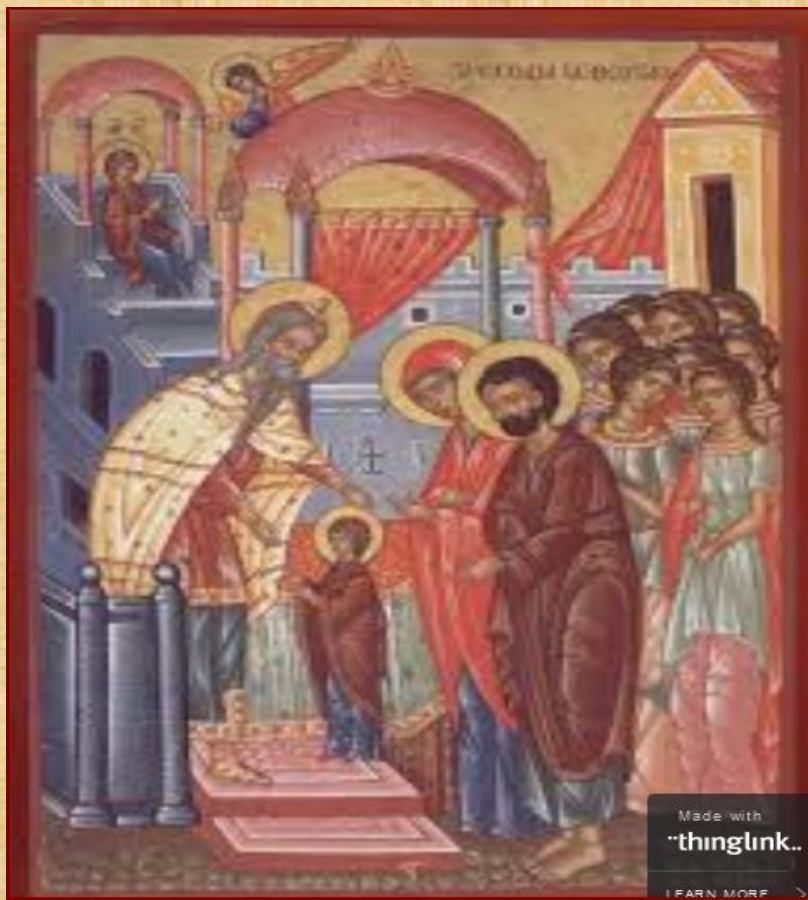
Τι κάνει η Παναγία;

Τι φοράει η Παναγία στο κεφάλι;
Ποιοι το κρατούν;

Χρησιμοποιήθηκε ως αφετηρία η επίσκεψή μας στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού για να γνωρίσουμε τις βυζαντινές εικόνες της Παναγίας.

Με βάση την εικόνα, κάθε φορά, ζητούνταν από τους μαθητές να συμπληρώσουν και να γράψουν την ιστορία της με τον τίτλο «**Διαβάζω μια εικόνα...**».

Κατά τη διάρκεια της ενασχόλησης οι μαθητές αξιοποίησαν τις εικόνες των Εισοδίων και του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου με το λογισμικό παρουσίασης στο:

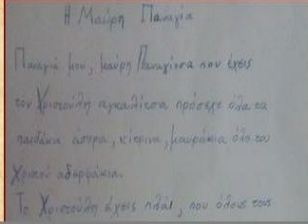

<https://www.thinglink.com/scene/844624069176328194>

<https://www.thinglink.com/scene/844617605690949634>

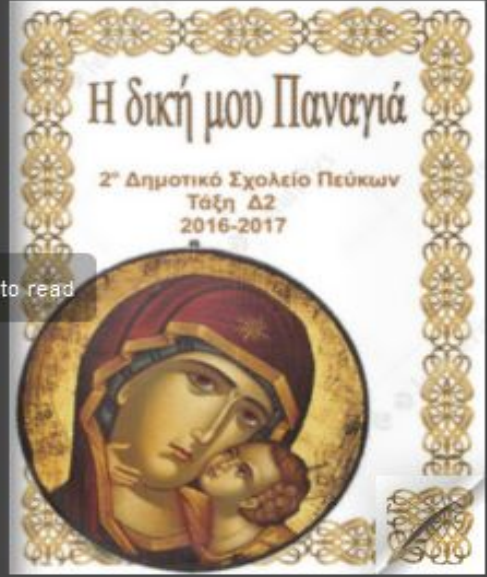
Κατόπιν οι μαθητές
αξιοποίησαν έναν ψηφιακό
πίνακα ανακοινώσεων και
έγραψαν ομαδικά ποιήματα
δημιουργικής γραφής.

«Η δική μου Παναγιά»

Η δική μου Παναγιά
Τάξη Δ2 2ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκων

<p>Η ΠΑΝΑΓΙΑ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ</p> <p>Η δική μου Παναγιά έχει τον Χριστούλη αγκαλιά με αγάπη τον κρατεί σου χεριού της την λαβή</p> <p>Η δική μου Παναγιά έχει όλου του κόσμου τα παιδιά, με το βλέμμα τα σκεπάζει και αγάπη απλόχερα μοιράζει.</p> <p>ΑΝΤΩΝΗΣ</p> 	<p>Η Παναγία όλων</p> <p>Παναγιά μου Σουμελά, Παναγία Βρεφοκρατούσα, κόκκινη, κίτρινη, άσπρη, μαύρη, όποια και να είσαι, ότι χρώμα και να έχεις, Σε παρακαλώ πρόσχε όλα τα παιδιά της γης!!!</p> <p>Σάββας</p> 	<p>Η Μαύρη Παναγία</p> <p>Παναγιά μου, μαύρη Παναγίτσα που έχεις τον Χριστούλη αγκαλιτσα πρόσχε όλα τα παιδάκια</p> <p>Άσπρα, κίτρινα, μαυράκια όλα του Χριστού αδερφάκια. Τον Χριστούλη έχεις πλάι, που όλους τους αγαπάει και τους κακούς μαδάει.</p> <p>Γιώργος, Δημήτρης, Αλέξανδρος</p> 	<p>Το χρώμα της Παναγιάς</p> <p>Είμαι ένα μικρό παιδί, που την Παναγιά παρακαλεί, όλους τους ανθρώπους μαζί αδέρφια χωρίς χρώμα με πίστη και αγάπη να τους θεωρεί.</p> <p>Παναγιά μας είσαι για εμάς τα παιδιά παρουσία γλυκιά μες την καρδιά, εσύ μας δίνεις κουράγιο και ελπίδα να ζούμε αρμονικά και με ελπίδα όλος ο κόσμος σε μια αγκαλιά.</p> <p>Μαρίτα</p>
---	--	---	---

Click to read

flipsnack UPLOAD PDF

Τέλος, οι μαθητές φιλοτέχνησαν ψηφιδωτές εικόνες της Παναγίας, τις οποίες ανάρτησαν σε εικονικό μουσείο με την εφαρμογή «artsteps»

(http://hristina.artsteps.com/exhibitions/33608/%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B4%CF%89%CF%84%CE%AD%CF%82_%CE%B5%CE%B9%CE%BA%CF%8C%CE%BD%CE%B5%CF%82_%CF%84%CE%B7%CF%82_%CE%A0%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CE%B3%CE%AF%CE%B1%CF%82)

Ερωτηματολόγιο κατανόησης της θεματικής με άξονα τον ψηφιακό γραμματισμό

Πληρότητα του μαθησιακού αποτελέσματος (θέμα, περιεχόμενο, πρόσωπα, μηνύματα, πολυτροπική νοηματοδότηση του κειμένου)

Αποτελεσματικότητα της μαθησιακής διαδικασίας (ανάπτυξη επικοινωνιακών, νοητικών, γνωστικών και μεταγνωστικών δεξιοτήτων)

Στάση των μαθητών απέναντι σε αυτού του είδους τη μαθησιακή διαδικασία

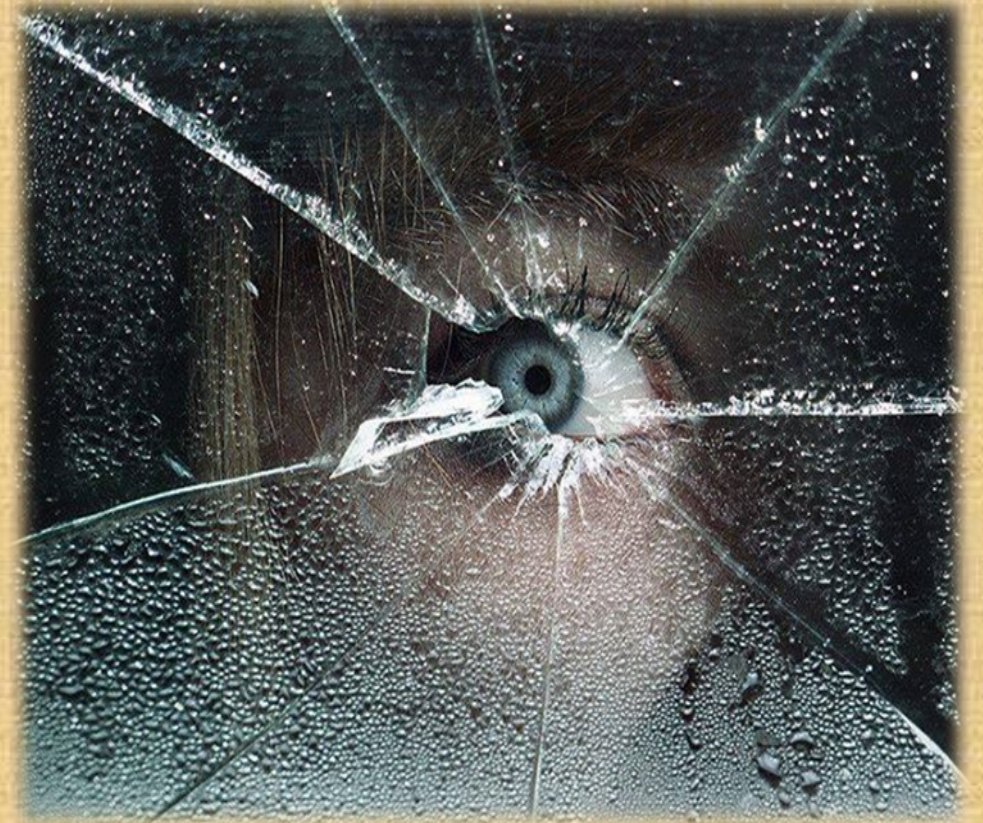
Τι αποκομίσαμε...

- Επίτευξη υπέρβασης «παραγωγικών εμποδίων» που κατά το Goodman(<http://pzweb.harvard.edu/research/research.htm>) εκφράζει η τέχνη μέσα από τον συνδυασμό της ψηφιακής αφήγησης και τον έντεχνο συλλογισμό.
- Ενσυναίσθηση
- Ανάπτυξη συνεργατικών και κοινωνικών δεξιοτήτων

Τι αποκομίσαμε...

- Διυποκειμενική διάσταση
- Κατάργηση χωροχρονικών ορίων
- Συναισθηματική εμπλοκή
- Οικονομία αφήγησης
- Αναμόρφωση/ανασχεδιασμό μιας καθιερωμένης διδακτικής προσέγγισης στο μάθημα των θρησκευτικών.

● Ευχαριστώ για την προσοχή σας!!!

«Διαβάζω μια εικόνα...»: Ο ψηφιακός γραμματισμός στο μάθημα των Θρησκευτικών στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

1^ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ - ΔΙΔΑΚΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΩΝ
ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 20, 21 ΜΑΪΟΥ 2017

Γκιούρα Χρυσούλα,
Δασκάλα, 2^ο Δημοτικού
Σχολείου Πεύκων

Βιβλιογραφία

- Αλμπανάκη, Ξ., (2013). *Σύγχρονες διδακτικές προσεγγίσεις του μαθήματος των Θρησκευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με δημιουργική αξιοποίηση των Νέων Τεχνολογιών*, εκδ. Μπαρμπουνάκη, 2013
- Αλμπανάκη, Ξ - Γκιούρα, Χ. (2014). *Οι εικόνες μας διηγούνται...*, 3ο Πανελλήνιο Εκπαιδευτικό Συνέδριο Ημαθίας, Νάουσα, σσ. 39-48.
- Αναλυτικά Προγράμματα της Κύπρου. Ανακτήθηκε από <http://archeia.moec.gov.cy/mc/2/logotechnia.pdf>
- Δημητρακοπούλου, Α.(2001). *Το επιστημονικό πεδίο των Εκπαιδευτικών Εφαρμογών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας και η σχέση τους με την Εκπαίδευση από απόσταση: Βασικές θεωρήσεις*, Πρακτικά 1ου Συνεδρίου Ανοικτή και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα, 27-28 Μαΐου 2001
- Μητροπούλου, Β. (2007). *Νέες Τεχνολογίες και Θρησκευτική Αγωγή*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Μητροπούλου, Β. (2008). *Το εκπαιδευτικό λογισμικό στη διδασκαλία του μαθήματος των Θρησκευτικών*, Θεσσαλονίκη: Βάνιας.
- Μητροπούλου, Β., & Κοπτσής, Α. (2010). *Ευέλικτο πρόγραμμα σε ευέλικτη τάξη με ευέλικτο δάσκαλο*. Πρακτικά από το 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛΙΕΠΕΚ), Αθήνα 05-07/05/2010 με θέμα: «Μαθαίνω πώς να μαθαίνω». (πρακτικά στο διαδίκτυο http://www.elliepek.gr/gr_html/gr_proceedings/5th_conference.html http://www.elliepek.gr/documents/5o_synedrio_eisigiseis/Koptsis_Mitropoulou.pdf
- Μητροπούλου, Β. (2015), *Κοινωνικοπολιτισμικές θεωρίες μάθησης : προτάσεις εφαρμογής στη διδακτική πράξη με χρήση Η/Υ*, Ostracon Publishing, Θεσσαλονίκη.
- Πιλοτικά Προγράμματα Σπουδών στα Θρησκευτικά (2014), Οδηγός εκπαιδευτικού Θρησκευτικά Δημοτικού-Γυμνασίου, 2014, Νέο Σχολείο (Σχολείο 21ου αιώνα).
- Τσιλιμένη, Τ., (2007). *Η αφήγηση στη σύγχρονη εποχή: Γενική και ειδική θεώρηση. Δυνατότητες και περιορισμοί για μια "νέα" συνάντηση του σύγχρονου ανθρώπου με την προφορική τέχνη του λόγου*, στο Τσιλιμένη, Τ. Γραϊκός, Ν. (επιμ.), Αφήγηση και Π.Ε.: Κείμενα διημερίδας στο ΚΠΕ Ανατ. Ολύμπου. Συνδιοργανωτές: Εργαστήριο Λόγου Πολιτισμού Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Όμιλος Φίλων Αφήγησης, ΚΠΕ Ανατ. Ολύμπου, σελ. 17-26, Παλαιός Παντελεήμονας Πιερίας, Έκδοση ΚΠΕ Ανατ. Ολύμπου
- Balfe, S..(1998) *Creative Writing for Health*, Available on: <http://www.positivehealth.com/article/stress/creative-writing-for-health>
- Bebell, D. (2005). *Technology Promoting Student Excellence: An investigation of the first year of 1:1 computing in New Hampshire middle schools*. Boston, Massachusetts: Boston College, Technology and Assessment Study Collaborative.
- Bruner, J. S. (1991). *The narrative construction of reality*, Στο *Critical Inquiry*, 18,1. σ.σ. 1-21.
- Crawford, K.(1996) Vygotskian approaches to human development in the information era. *Educational Studies in Mathematics*. (31) 43-62.
- Keen S. (1971) *Man and Myth: A Conversation with Joseph Campbell*. *Psychology Today*, v. 5.
- Kim, Yong-Chan, Ball-Rokeach, Sandra J., (2006). *Human Communication Research Volume 32, Issue 4, pages 411-439, October 2006*, Community Storytelling Network, Neighborhood Context, and Civic Engagement: A Multilevel Approach.
- Kolb, D., (1984). *Experimental Learning: Experience as the Source of Learning and Development*, Prentice Hall, Englewood Cliffs, NJ.
- Lambert J., (2013). *Digital Storytelling: Capturing Lives, Creating Community*, 4th Edition, Routledge.
- Lathem, S. (2005). *Learning Communities and Digital Storytelling: New Media for Ancient Tradition*. In C. Crawford et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference 2005* (pp. 2286-2291). Chesapeake, VA: AACE. Retrieved April 26, 2017 from <http://www.editlib.org/p/19417>.
- LEAP21, (2012). *Learning Educators, Advancing Pedagogy for the 21st Century Learning Activity Dimensions*, 19th March 2012.
- McDrury, J. & Alterio, M., (2002). *Learning Through Storytelling: Using Reflection and Experience in Higher Education Contexts*. New Zealand: The Dunmore Press Limited.
- Robin, B. R., & Pierson, M. E. (2005). *A multilevel approach to using digital storytelling in the classroom*. Paper presented at the Annual Meeting of the Society for Information Technology Teacher Education. Phoenix, AZ.
- Robin, B. (2008). *The effective uses of digital storytelling as a teaching and learning tool*. Hand-book of research on teaching literacy through the communicative and visual arts (Vol.2), New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Ohler, J. (2006). *The world of digital storytelling*. *Educational Leadership*, 63(4), 44-47.
- Olson I. (2000), *The Arts and Critical Thinking in American Education*. Connecticut, London: Bergin and Garvey Westport.
- Perkins, D.(1994) *The Intelligent Eye: Learning to Think by Looking at Art*. The Getty Education Institute for the Arts, Los Angeles, California.